

3. Кримінально-виконавчий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/page>

4. Северин О.О. Праця осіб, засуджених до позбавлення волі: право чи обов'язок, що має допомогти виправленню та ресоціалізації засуджених / О.О. Северин // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2014. – № 7. – С. 147-152.

Софіянчук І.

*студент магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та процесу ТНЕУ
Рогатинська Н.З.*

ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД ПОСАДИ ЯК ЗАХІД КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Для забезпечення виконання суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності свідками, потерпілими, підозрюваними, обвинуваченими експертами тощо своїх процесуальних обов'язків, а також для забезпечення доказів і можливої конфіскації майна органи дізнання, слідчі, прокурори й суди застосовують передбачені кримінально-процесуальним кодексом заходи процесуального примусу [5, с. 202].

Важливу роль у забезпеченні належного досудового розслідування та судового провадження відіграють заходи забезпечення кримінального провадження. Без них не обходиться жоден кримінальний процес сучасних держав світу, оскільки саме так забезпечується належний, передбачений законом перебіг досудового розслідування й судового провадження, а в підсумку – захист особи, суспільства, держави від кримінальних правопорушень та виконання інших завдань кримінального судочинства [6, с. 129].

Особливе місце в системі процесуального примусу посідає відсторонення від посади – захід забезпечення кримінального провадження, який полягає у тимчасовому вимушеному недопущенні особи, яка перебуває у певних службових відносинах з органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами чи організаціями, до виконання своїх функціональних обов'язків з підстав і в порядку, передбачених кримінальним процесуальним законодавством.

Такий захід не є новим у кримінальній процесуальній діяльності України. КПК України (1960 р.) передбачав цей захід процесуального примусу в разі притягнення посадової особи до кримінальної відповідальності за посадовий злочин, а так само, якщо ця особа притягається до відповідальності за інший злочин та може негативно впливати на хід досудового чи судового слідства [2].

КПК України (2012 р.) передбачає відсторонення від посади особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину середньої тяжкості, тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і незалежно від тяжкості злочину щодо особи, яка є службовою особою правоохоронного органу. При цьому

відсторонення від посади застосовують за рішенням слідчого судді, суду, такий захід обирається відносно підозрюваного чи обвинуваченого, здійснення відсторонення має дискреційний характер [1].

Будь-яка особа, незалежно від статі, національності, віросповідання і т.д., має право здійснювати будь-які дії, що не суперечать закону, не піддаючись якого-небудь примусу або обмеження у правах з боку кого б то не було. Кримінально-процесуальне право передбачає можливість застосування заходів державного примусу до осіб, що не виконують вимоги закону, або для попередження такого невиконання [1].

Право на свободу та особисту недоторканність - одна з істотних гарантій прав особистості. Тому його порушення може свідчити про недотримання прав людини. Рівень реалізації права на свободу та особисту недоторканність, його захисту та гарантованості нормами права є важливим показником демократизації суспільства, є необхідною передумовою становлення та формування правової держави. Тому держава і всі його структури повинні бути зацікавлені в реалізації права на свободу та особисту недоторканність.

Кримінально-процесуальне право передбачає можливість застосування заходів державного примусу до осіб, що не виконують вимоги закону, або для попередження такого невиконання [6, с. 134].

Питання, пов'язані із застосуванням такого заходу забезпечення кримінального провадження, як відсторонення від посади, досліджувалися Ю. П. Аленіним, Р. І. Благуютою, Ю. М. Грошевим, Ю. М. Дьомініним, В. С. Зеленським, В. Т. Нором, О. Ю. Татаровим, Л. Д. Удаловою, але вказані дослідження здебільшого ґрунтувалися на законодавстві, яке діяло до вступу і дію нового КПК України. Зважаючи на прийняття нового КПК України (2012 р.) у якому з'явилися нові умови застосування відсторонення від посади, порядку обрання вказаного заходу, підстав продовження та припинення, комплексне дослідження вказаного питання в умовах удосконалення кримінального процесуального законодавства України набуває особливої актуальності. Тому дана тема потребує детальнішого вивчення та вдосконалення з метою подальшого запровадження нових норм в кримінально процесуальне законодавство [5, с. 204].

Отже, проведений аналіз норм КПК України щодо порядку застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як відсторонення особи від посади, надав можливість стверджувати про певну законодавчу недоопрацьованість положень КПК України, які потребують відповідного опрацювання та закріплення шляхом внесення відповідних змін, зокрема щодо: застосування відсторонення від посади у виключних випадках відносно будь-якої посадової особи, яка вчинила злочини невеликої тяжкості; строків погодження клопотання слідчого прокурором про відсторонення особи від посади; порядку відсторонення від посади особи, яку призначено Президентом України та суддів; оплати праці підозрюваного або обвинуваченого під час застосування відносно нього про відсторонення від посади.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України: від 13 квітня 2012 року // Голос України. – 2012. – № 90-91 від 19.05.2012.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України: від 28 груд. 1960 р. № 1001-05 // Відомості Верховної Ради (ВВР) УРСР. – 1961. – № 2. – Ст. 15.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / О.М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Т. 1. – Х.: Право, 2012. – 768 с.

4. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР) України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

5. Кримінальний процес в питаннях і відповідях: Загальна і Особлива частини: навч. посіб. / Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. - 3-тє вид., доповн. і переробл. – К.: Скіф, 2013. – 250 с.

6. Гловюк І.В. Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу: теорія і практика: монографія / І.В. Гловюк. – Одеса: Фенікс, 2010. – 232 с.

Троян Ю.

*студент III курсу юридичного факультету,
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кафедри кримінального права та процесу
Рогатинська Н.З.*

ЗНАЧЕННЯ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА ЯК ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Закріпивши принцип змагальності одним із основних у кримінальному судочинстві, законодавець, з одного боку, надав сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, широкі можливості у використанні своїх правомочностей (рівність щодо подання доказів, їх дослідження та доведення перед судом їх переконливості тощо), з другого, – тим самим поклав додаткові обов'язки по доведенню тих обставин, на які вони посилаються як на причину своїх вимог або заперечень на підставі наданих доказів. Однак доказ сам по собі, об'єктивно існуючи в пасивному стані, ще не набуває таких властивостей, за яких саме йому буде надана перевага. Для цього важлива активна участь усіх учасників процесу як осіб, які беруть участь у справі – сторін, третіх осіб, їх представників, так і інших учасників, головною метою участі яких є допомога у встановленні фактичних обставин справи і відповідно позицій тієї чи іншої сторони. Та серед учасників кримінального процесу, які сприяють здійсненню правосуддя, наряду з іншими виділено також експерта. Незважаючи на наявні роботи щодо визначення правового становища цього суб'єкта у справі, до останнього часу у зв'язку з неоднозначним формулюванням кримінальних процесуальних норм існують проблеми щодо процесуальної ролі висновків експертів та застосування їх на практиці. Саме тому дане питання вимагає детального висвітлення, а його дослідження є на сьогодні дуже актуальним.

Висновок експерта відповідно до ч. 2 ст. 84 КПК України є важливим, самостійним джерелом доказів, яке істотно відрізняється від інших тим, що утворюється в процесі застосування до інших джерел інформації спеціальними суб'єктами (експертами) відповідних фахових знань, наукових та технічних засобів і методів. Особливим є порядок формування цього джерела доказів, перевірки та оцінки його доказового значення. Висновок експерта як окремий вид джерела доказів має певні особливості: експерт повідомляє